

ANTIGONA

Dominik Smole je predstavnik ustvarjalcev povojne generacije, ki so znali združiti prvine eksistencializma in romantike. Antigona je bila napisana leta 1960 in bila prvič uprizorjena na odru 57 (eksperimentalno gledališče).

Snov: Gre za mitološko antično zgodbo o Antigoni. Najbolj znana je Sofoklesova ubeseditev te snovi v tragediji Antigona. Osnovni konflikt v delu je konflikt med Kreonom in Antigono. Gre za upor posameznika zoper družbo, vladarja in državo. Pri Smoletu Antigone ni in ne nastopa v dramskem delu. Njene ideje in nazori se razkrivajo preko Ismene, ki je osrednja oseba. Ona namreč začasno prevzame Antigino mišljenje in predstavlja njen boj. Pri Ismeni prevladuje nečimernost (pomembna je lepota, ženskost). Noče biti oklicana za noro, zato se kasneje prilagodi družbenim vrednotam. Kreon je sicer tipičen vladar, ki predstavlja birokratsko oblast, hkrati pa se znotraj njega odvija boj med vladarjem in človekom. Je dokaj popustljiv, saj dopušča Antigoni iskanje Polinejka, vendar naskrivaj. Haimon je primer človeka, ki je v popolnosti podrejen družbeni morali, kar je v nasprotju s Sofoklesovim plemenitim človekom. On se ubije in s tem dokaže pravilnost Antigoninega ravnanja. Tererias je racionalist, ki globoko v sebi sovraži vse posebneže in vse tiste, ki vidijo več kot je dojemljivo z razumom in čutili. Bistvo te igre ni pokopanje Polinejka, temveč iskanje le tega. Torej osrednji problem je dokaz smisla iskanja. Polinejk je simbol nekih vrednot, ki jih Antigona v obstoječi družbi pogreša. (humanistične vrednote). Iskanje duhovnih vrednot.

Smole vključi še eno osebo, ki je Sofoklesu ni - Paž. Kreon ga pokliče in mu naroči naj ubije stražnika, ki je videl njuni nečakinji iskati Polinejka. (Kreonova razdvojenost) Ne kaznuje svojih nečakinj, temveč stražnika, ki ju je videl. Paž postane Antigonin naslednik, zato njeno iskanje ni nesmiselno, ker ima pač naslednike. Na koncu Antigone ne obsodijo, ker menijo, da je nora. Najde Polinejka in ga pokoplje. Ona tragično propade, vendar pa se sama drama ne konča tragično, saj njeno vizijo nadaljuje paž. Na koncu je Kreon samo še vladar, saj da usmrtiti Antigono.

Iskanje ne predstavlja boja proti oblasti, temveč boj za duhovne vrednote. Osnove zanjo je dal že Ivan Cankar v delih Phujšanje v Šentflorjanski in Lepa Vida. Gre za t. I. poetično dramo. (večji povdarek je na slogovnih oz. izraznih sredstvih, tudi sam zapis je bolj izpovedni). Poetičnost pogojuje tudi zapis v verzih.

O pisatelju:

Dominik Smole se je rodil 24.8.1929 v Ljubljani. Znan je kot dramatik in pisatelj. Gimnazijo je končal v Ljubljani. Po končanem šolanju je nekaj časa delal kot novinar pri radiu in bil tudi vodja Mladinskega gledališča. Smole je pripadnik t. I.

kritične generacije. Smole je predvsem dramatik in je avtor enega prvih povojnih modernih proznih tekstov. Temeljni idejni konflikt se kaže v soočanju življenske realitete z idealiteto.